

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

20-шо (3720) №,
2025 ий 23 май,
кугарня

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Пытартыш йынгыр – волгыдо корно

«Пытартыш йынгыр – у кўкшы-тышошкыл... Пытартыш йынгыр – ший, волгыдо корно...» – мура Кужэнер район Шўдымарий школ гыч юнкорна Анна Андреева. Чынак, 2024-2025 тунемме ийла мучашлалтеш. Эрла республик-се школлаште пытартыш йынгыр йонгалтеш да 11-ше классыште тунемше 2600 утла ўдыр-рвезым ончыкылыкыш волгыдо ошкылым ышташ ўжеш. Теве Волжский район Кугу Корамас школышто тений улыжат ныл выпускник. Нунын коклаште – мемнан юнкорна,

Антонов Ивук лўмеш премийын лауреатше Анастасия Михайлова (снимкыште – шола гыч кокымшо).

– Чонышто тургыжланымаш озалана. Вашке у йыжыныш, студент пагытыш, ошкылым ыштем. Туныктышем да лишыл енем-влаклан тауштынем. Нуно эре пеленем лийынт. Школ шукылан туныктен. Латик ий мучко шуко ум пален налынам да тўрлў нелылыкым чытен лекташ тунемынам. Химий да биологий предмета дене экзаменым кучаш тўналам. Тур-

гыжланымаш уло, но мый чыла сенем, – оила ўдыр.

Настян эн лишыл йолташыже-влак – пырля тунемме ўдыр-рвезе-шамыч: Ольга Кузнецова, Денис Тимофеев, Алексей Васюков. Нуно икте-весеыштым ака-иза семынак палат да пагалат. А класс вуйлатышышт Г.Е.Ибраева кокымшо ава гай.

Пагалыме выпускник-влак, пайрем дене! Экзаменым кугу баллан кучаш да шонымашке шуаш тылана. Корныда волгыдо лийже!

Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Алевтина ЯКОВЛЕВАН фотожо.

ПОДПИСКЕ

2025 ийын кокымшо пелийжылан «Ямде лий» газетлан подпискым ышташ вашкыза.
Индекс – П4696. Ак – 501 тенгеат 42 ыр (Марий Элыште).

Рекламе.

Бал – моторлык пайрем

15 майыште М.Шкетан лүмеш Марий кугыжаныш драме театр ончылно V «Кадет бал» эрталтын. Тушко Йошкар-Оласе школлаште, Медведево посёлкысо 3-шо номеран кыдалаш школышто да Йошкар-Оласе Столичный бизнес колледжыште тунемше-влак ушненыт. Сылне сем почеш 66 мужыр пörдын.

Теве рүдоласе 24-ше номеран школышто 10-шо кадет классыште тунемше Дарья Чудык ден Иван Тонушкин (снимкыште) ты-

гай мероприятийыште икымше гана лийыныт.

– Бал – тиде моторлык, сымыктыш пайрем. Тудлан ме тылзе утла ямдылалтынна. Репетицийыш коштымна арам лийын огыл, йоньлышымы ыштыде куштенна, – ойла Иван.

Тунемше-влак полонез, мазурко, вальс, полько да эше вес куштымаште мастарлыкштым ончыктыныт. Рвезе-шамыч парадный формым чиеныт гын, удыр-влак сылне деч сылне тувырым ойыреныт.

– Келишыш тувырым шуко жас кычалынам. Чонлан келишыже, моторын койжо, кушташ йöнан лийже – чыла тидым шотыш налынам, – палдара Даша.

Пайремыш Марий Эл Республикысе образований да науко министр Л.А.Ревуцкая, Йошкар-Оласе депутат-влак погынымашын депутатше С.С.Канашин, Йошкар-Ола мэрын алмаштышыже Л.А.Новосёлова, Йошкар-Оласе туныктым пöлка вуйлатышын сомылжым жаплан шуктышо Р.Л.Чемекова ушненыт.

Оля МАЙКОВА.
Авторын фотожо.

Российысе увер

10-16 ияш тунемше-шамыч, Кугу Ачамланде сарыште крдалаше герой-влак да нунын подвигышт нерген йодышым шоныза да «Символы России. Великая Отечественная война: Путь к Победе» всероссийский конкурсыш ушныза. Йодмашым 30 сентябрь марте колташ лиш.

Почеламутым але ойлымашым возеда? Сценарийым але комиксым шонеда? Тугеже пашадам 8 июнь марте «Литературный марафон» конкурсыш колтыза. Кумда увер – «Движение Первых» толкынын официал сайтыштыже.

«Карусель» телеканал ден «Союзмультфильм» киностудий «Путешествие с Умкой и его друзьями» конкурсым увертареныт. Кенже канышым эртарыме нерген сүретым сүретлыза, аппликацийым, поделкым ыштыза. Пашам karusel-tv.ru сайтыш 29 май марте колтыза.

Марий Элысе увер

«Президентские состязания» российысе тагасымашын регионсо йыжынгыштыже рүдоласе А.С.Пушкин лүмеш 4-ше гимназийын да Морко район Коркатово лицейын командыже-влак икымше верыш лектыныт. Нуно Марий Элын чапшым 9-29 сентябрьыште «Орлёнок» йоча рүдериште аралаш тўналыт.

Кумдан чапланыше композитор Андрей Яковлевич Эшпайын шочмыжлан 100 ий темме лүмеш Йошкар-Олаште площадью почыт. Тудо Марий кугыжаныш филармоний шентелне, Изи Какшан сарыште, верланен.

Астрономий дене всероссийский олимпиадын финалыштыже Волжск олассе лицейыште 7-ше классыште тунемше Алексей Никифоров III степеня призёр лийын.

«Геройын партше»

1-ше номеран Морко школым тунем пытарыше ятыр выпускник СВО-што шке порышым шукта. Ме, туныктышо ден тунемше-влак, нунын дене кугешнана. Сарзе операцийыште вуйым пыштыше кандаш выпускник лүмеш «Геройын партшым» шукерте огыл почынна. Тушан геройын фотожым, илыш корныжо нерген уверым верандыме. Тыгай парт коклашке сайын тунемше,

мер илышыште чолгалыкым ончыктышо йочалан шинчаш йөн пуалтеш.

Партым почмашке меат, 3-шо «А» классыште тунемше-влак да туныктышына Л.Е.Гурьева, ушнenna. Барабаным перкален, пионер маршым шоктенна (снимкыште). Геройна-влакым эре шарнаш да нунын гай лүддымö лияш товатлена.

Софья НИКИТИНА.
Фотом школ архив гыч налме.

Икымше «Апакай лудмаш»

Марий калыкын мынар уста поэтше уло! Кажныже ойыртемайтше йылмыш дене шўм-чоным пайдара. Нунын сылнымутыштым школышто тунемыт, лўмешышт тўрлў конкурсым эртарат. Колумб, Чавайн, Казаков да моло лудмаш конкурсышко тений эше икте ешаралтын – «Апакай лудмаш». Тудо 16 майыште Морко район Унчо селаште эртаралтын.

Сылнымут пайремышке Марий Эл, Татарстан республикла да Моско кундем гыч 100 наре участник ушнен. Тунемше-влак Валерий Апакаевын почеламутлажым сылнын лудыныт. Сылнымутшылан келыштарыме мурым муреныт да шке гыч возымо почеламутышт дене куандареныт.

Йочасадыш коштышо падыраш-шамыч эн ончыч сценыш лектыныт. Изи улыт гынат, ормаш да лўдмаш палдырнен огыл. Ты ийготан-влак коклаште 3-шо номеран Морко йочасад гыч Кира Иванова сенгышыш лектын. Тўналтыш класслаште тунемше-шамыч тўрлў сынан почеламутым лудыныт. Иктешлымаш тыгай: Волаксола школ гыч Виктория Алексеева, Арын школ гыч Артём Сергеев да 6-шо номеран Морко школ гыч Артём Апа-

каев икымше верым сенген налыныт. Кугурак класслаште тунемше-влак чылт артист семын шкеныштым ончыктеныт. Сенгыше-шамычын лўмышт: Игнат Гаврилов (Нуж-Ключ), Антон Иванов (Унчо).

– Ты конкурслан келышыше сылнымутым ойыраш куштылгыжак огыл ыле. Туныктышем дене пырля «Шына коя» мыскара ойлымашым ямдылышна. Мый тыгай сынаным лудаш йўратем, койышемланат келшен толеш. «Апакай лудмаш» Унчышто умбакыжат эртаралташ тўна-леш гын, моткоч куанем! –

ойла 5-ше классыште тунемше Антон Иванов (снимкыште – шола гыч кокымшо).

Мурышо коллектив-влак коклаште Унчо школышто 4-ше классыште тунемше-шамыч «Салтакын пўрымашыже» муро дене сенгышыш лектыныт. Шке возымо почеламутлаште ўдыр-рвезе-шамыч пўртўсым моктеныт, шочмо йылме нерген кугешнен ойленыт. Шордўр школ гыч Марина Бирюкован «Шочмо сурт» почеламутшо эн сылнылан шотлалтын.

Катя СЕРГЕЕВА

Снимкыште: икмыняр сенгыше ден призёр. Авторын фотожо.

Сылнымут памашын лектышыже

Арамлан огыл Морко кундемем «талант памаш» манит. Ты памаш ий гыч ийыш поян лектышыж дене куандарен да кызытат йоргыктен йога. Самырык тукум сылнымутлан шўман кушкеш: иктышт почеламутлам возкалат, весышт – ойлымашлам, заметкылам, кумшышт серызе-влакын муторлангыштым сылнын лудыт. Туныктышо, ачава, вуйлатыше-шамыч ўдыр-рвезе-влакын усталыкыштым вияндаш тўрлў йўным кычалыт.

Морко районысо туныктымо пўлка ий еда «Сылнымут шошо» литератур семинарым эртара. Ты гана тудо 1-ше номеран Морко школышто лийын. Тўрлў школ гыч юнкор-шамыч погыненыт. Шке возымо почеламутыштым лудыныт. Марий Эл

Республикын калык серызыже Зоя Дудина (снимкыште) ден поэтессе Татьяна Пчёлкина мастер-классым эртареныт. 1-ше номеран Морко школышто тунемше-влак Сенгымаш кечылан пўлеклалтше сылнымут композицийым ямды-

леныт. Коркатово рушарня школыш коштышо ўдыр-шамыч мурсемышт дене кумылым нўлтенит.

Мыйын шонымаште, эн куанлыже – «Сылнымут изолык» книга презентаций. Морко районысо школлаште тунемше-шамычын сылнымут пашаштым иктеш чумырен савыктыме. Ты книга Морко районым ыштымылан 100 ий теммылан пўлеклалтын. Тыгак Гавриил Яковлев лўмеш премий дене палемдалтше йоча-влакын пашаштым пуртымо. Арын черкын настоятельже, протоиерей Николай Чузаев марла сылнымутым возышо ден наставникше-шамычым ты премий дене палемдаш темлен.

«Сылнымут изолык» книга кумшо гана савыкталтын. Тудо ончыкыжымат шке йырже самырык тукумым чумыра манын ўшанена, да сылнымут йогын кугу яндар памашыш савырна.

Людмила ГРИГОРЬЕВА

Авторын фотожо.

Физкультура

Лыве гай пörдыт

Кудымшо классыште тунемше-влак Валерия Скворцова, Рафаила Дмитриева, Катя Павлова, Яна Эбраева, Дарина Никитина (снимкыште) «Гармония» куштышо кружокыш коштыт. Тудым мастер туныктышо Зинаида Валерьевна Александрова вўда. Ёдыр-влак мастерлыкштым тўрлө вере тергат. Нунылан школышто эртарыме спорт куштымаш фестиваль поснак келша. Тушко 1-11-ше класслаште тунемше-влак ушнат. Ты фестиваль кажне ийын лиеш. Вескана утларак икшывым ушаш шонымаш уло.

6-шо классыште тунемше-влак.
Волжский, Сотнур.
Фотом школ архив гыч налме.

Увер

9-14 июлышто Марий Эл Республикысе «Пүнчерла» тунемме да тренировкым эртарыме базыште тунемше-влакын турслётывшт эртаралтеш. Тушко Беларусь Республик гыч 7 команде да Российын тўрлө регионжо гыч 30 команде погынат.

Куштымаш веле огыл

Ий гыч ийыш спорт у вид дене пойдаралтеш. Кажне йоча шкаланже келшышым муын кертеш. Кушташ йоратыше-влак ончылно тўрлө корно почылтеш. Иктыже – брейкинг. Марий Элысе брейкинг федерацийын президентше Игорь Владимирович Конышев (снимкыште – шолаште) спортын тиде видше дене лишкырак палдара.

– Игорь Владимирович, «брейкинг» ден «брейк-данс» мут-влак коклаште ойыртемо уло мо?

– Тўн шотышто ойыртемо уке. Брейкинг манаш гын, чынрак лиеш. Тиде шомак спортсмен-влак коклаште чўчкыдынрак кучылталтеш.

– Спортын тиде видше эше кумдан шарлен огыл. Тиде мо дене кылдалтын?

– Брейкинг эше самырык. Тудо Нью-Йоркышто 1970 ийлаште шочын да йырже калыкым чумырен, тўня мучко эркын шарлен. Российыште брейкинг официальный спорт радамышке 2023 ийыште гына пурен. Марий Элыште брейкинг федераций кокимшо ий пашам ышта. Туге гынат, лектышыже палдырна. Шукерте огыл эртаралтше Юл кундем федерал округын первенствыштыже Злата Золотарёва 10-12 ияш ёдыр-шамыч коклаште икымше лийын. 7-9 ияш би-гёрл-влак категори-йыште Кира Шаткова той медаль деч ик ошкыллан кодын.

– Би-гёрл? Тиде шомак мом ончыкта?

– Брейкинг дене танасыше спортсмен-шамычым би-гёрл да би-бой манят. Икымшыже ёдырым, а весыже эргым ончыкта.

– Брейкинг дене танасымаш кузе эртаралтеш?

– Куштышо-влак икте-весе коклаште батлым эртарат. Кажне спортсмен икмыняр гана мастерлыкшым ончыкта. Сеныше умбакыже турнир таблице почеш танаса. Судья-влак элемент-шамычым арун ыштым да тичмаш куштымашым аклат. Эше иктым палемдыман: танасыше-влаккан могай муро почеш куштышашым ончылгоч огыт ойло. Сандене спортсмен келшыше ритмым вашке муын моштышаш.

– Брейкингын пайдаже могай?

– Кеч-могай куштымаш семын брейкинг айдемым тўрлө могырым шуара. Капкыл вянеш, мурым колыштын мошташ тунькта. Куштышо капшым сайын умылаш да шижааш тўнгалеш, тудым виктараш тунемеш. Брейкинг шкем ончыкташ да сенымашке шуаш полша.

Катя СЕРГЕЕВА мутланен.
Фотом еш архив гыч налме.

Палаш онгай

● 2018 ийыште Аргентиныште эртаралтше Юношеский Олимпиадыште брейкинг дене икымше гана танасенит. Икымше олимпийский чемпион-влак лўмым Россий гыч Сергей Чернышов да Японий гыч Раму Каваи налынат.

● 2024 ийыште Парижыште эртаралтше кенез Олимпиадыште ты спорт дене танасенит.

● Брейк-дансыште спортсмен-влак псевдонимым кучылтат. Мутлан, Сергей Чернышовым би-бой Бамблби семын палат.

Йолташыже – марий книга

Сергей Чавайнын, Валентин Исенковын, Илья Ломберскийын, Вениамин Ивановын, Миклай Казаковын сълнымутышт келшат. Жанр шот дене ончалаш гын, почеламутым, ойлымашым, йомакым кумылын шергалам. Мутлан, Вениамин Ивановын «Вӱдшӧ келге, серже тура» произведенийже келге шонымашан. Тушто йоча-шамычын сар жапыште келишен ылымашт, икте-весылан польшкалымышт нерген возымо, – ойла ӱдыр.

Миленан эн йӱратыме урокшо – марий йылме. Ты предмет дене школ олимпиадыште икымше верым сенен налын. Ломберский, Исенков лудмаштат ойыртемалтын.

– Мый марий йылмым моткок йӱратем. А книга – йолташем. Тудо илаш туныкта, икте-весылан полиаш, сай йолташ лияш, пӱртӱсым, шочмо верым йӱраташ да аралаш тарата. Марий сълнымут – поянлык, муро памаш. Йоча-влак, лудса марий книга! – ойла Милена.

Христина ТОКПУЛАТОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Мастар да патыр

Кочасем Петрай Ямакаевич Дмитриев 1905 ийыште Буймо ялеш шочын. 1941 ийыште сарыш каен да Воронеж фронтын составыштыже кредалын. 1942 ийыште кугу кредалмаште тудын воктеныже снаряд пудештын. Йолжо нелын сусырген. Кызылорда олесе госпитальыште ятыр жап эмлалтын гынат, паремын огыл. Шочмо ялышкыже кумшо группан инвалид лийын пӱртылын.

Сар деч вара кочам фермыште, амбарыште ороллан пашам ыштен. Плотник пашамат шуктен. Кол кучымо ӱзгарым, йыдалым пидаш йӱратен, портышкемым йӱрен.

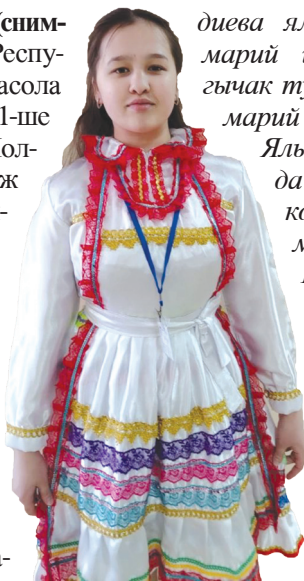
Кугу Ачамланде сарыште кредалмыжлан шым лӱмгече медаль дене суапландаралтын.

Тимур КУЛТАШЕВ.
Татарстан, Агрыз, Буймо.

Чолга эрвел ӱдыр

Надежда Маязова (снимкыште) Башкортостан Республика Калтаса район Павасола кыдалаш школышто 11-ше классыште тунемеш. Чолга да чулым койышж дене изинек ойыртемалтеш. Тӱрлӧ конкурс ден олимпиадыште вийжым терга. «Движение Первых» толкынын ончыл енже. Ял клуб пеленысе «Сюрприз» куштышо ансамблыш коштеш. Тений Надя Йошкар-Олаште эртаралтше марий йылме дене регион-влак кокласе олимпиадыште шочмо кундемжын чапшым арален.

– Мыйым олимпиадылан марий йылме ден литературым туныктышо Татьяна Васильевна Ахма-

диева ямдылен. Школышто марий йылмым изи класс гычак тунемына. Ялыштына марий тӱвырам перегат. Ялысе книгагудышто да клубышто тӱрлӧ концерт ден ваиллий-маш эртаралтыт. Ешыштат марла кутырена, – ойла Надя.

Вашке экзаменым кучымо пагыт лишемеш. Самырык ӱдырлан, тергыме паша-влакым сайын кучен, шонымашкыже шуаш тыланена. Надя ончыкылык ылышыжым туризм дене кылдынеже.

Катя СЕРГЕЕВА.
Авторын фотож.

Кугезе кочайна

Кугезе кочам Василий Юзыкаевич Юзыкаев 1901 ийыште Буймо ялеш кресаньык ешеш шочын. Кугу Ачамланде сарыш кайымыж деч ончыч ешым поген. Сагида пелашыж дене кум икшывым ончен куштеныт. Кочамым фронтыш 1941 ийыште налыныт. Василий Юзыкаевич 807-ше номеран составысе 304-ше стрелковый дивизийыште лийын. Йоча-влак ачаштын серышыжым шарнен лудыныт: «Ме фронт воктене улына, луйкалыме да пудештме йӱк шергылтеш веле». Кугезе кочайнан ӱмыржӧ 1942 ий 24 июнышто Харьков областысе Сеньково олаште талын кредалме годым кӱрылтын. Ме тудым эре шарнена.

Алёна ЮЗЫКАЕВА.
Татарстан, Агрыз, Буймо.

Пытаргыш йынгыр, выпускной, ончыкылык профессий... Школым тунем пытарыше ўдыр-рвезе-влакын ушыштышт тўрлў шонымаш пўрдеш. Лач кызыт тургыжланаш таратыше эше ик тат тўналеш. Мутем экзамен нерген. Ты пагыт куштылгынрак эртыже манын, мом ыштыман? Тиде да моло йодышлан вашмутым Калыклан психолого-педагогический да социал польшышым пуышо «Доверие» республик-се рўдерын педагог-психологшо Людмила Фёдоровна Ковалёва (снимкыште) пуыш.

– Экзаменым кучаш ямдылалтше йоча чонжым кузе лыпландарен кертеш?

– Кеч-могай у да палыдыме тат деч ончыч тургыжланеда гын, ўрман огыл. Тиде организмнан чын реакцияже. Тыгай азапланымашым «сайлан» да «удалан» пайлат. Икымшыже вийым пуа, тунемаш тарата. Кокымшыжо вуйдорыкын пашажлан чаракым ышта. Йочан йўд омыжо пыта, начарын кочкеш, ен-влак дене ончычсо семын ок кутыро. Тыгай койышым шекланымеке, профессионал психолог деке кайыман.

Шке гыч чоным лыпландараш ятыр йўн уло. Икмынярже дене палдарем:

• Кечыдам радамлыза. Малаш возаш, кынелаш, кочкаш, тунемаш, канаш ик жапыште тыршыза.

• Капкылым лыпландараш полшышо упражненим ыштыза: вуйым икмыняр гана пўрдыктыза, мушкындым чот кормыжталза да колтыза, йўн уло гын, приседанийым ыштыза.

• Пўкеныш шичса, шинчадам петырыза, кугун шўлыза. Южым кўргыш шўлалтыме годым нылыт

Шке вийлан ўшаныза, лыпланыза!

марте, шўлалтен лукмо годым кудыт марте шотлыза. Тыге 3-5 минут ыштыман. Умбакеже шке семын тыге каласыза: «Мый шке виемлан ўшанем, мый лыпланем».

• Йырда мо улмым тўткын ончалза: ўстембал, сумка, ручка... Нуно могай тўсан улыт, мо гыч ыштыме, ты пўлемыш кузе логалыныт? Тыгай йодыш-влак экзамен нерген шонымашым жаплан алмаштат.

• Эркын шотлымат лўдмў нерген мондаш полша.

– Ача-ава ты жапыште йочалан мо дене полиен кертыт?

– Ончыч тиде йодышым икшывылан пуыман. Иктылан экзаменлан ямдылалтме годым энгертыш кўлеш гын, весе поро шомакым вуча. Тўнжў – тунемашлан сай йўным ыштыман, кечым чын радамлаш полшыман, еш кўргыштў келшымаш шўлышым аралыман. Шкежат ласкарак лийман.

Экзамен жапыште утыждене тургыжланымылан кўра организм кузе вашталт кертмыжым умылтарыман. Шўм кўлткымў, кид пўжалтме, трукышто шокшо але йўштў лийын кайыме деч йоча ынже лўд. Йўсў гын, кугыенлан ойлаш ынже вожыл.

– Икшыве кўлеш баллым поген огыл гын, кугыенлан шкем кузе кучыман?

– Йочам ида вурсо, ида шылталел! Тиде жапыште йўратымыдам, умылымыдам утларак ончыктыза. Тургыжланымыда нерген каласыме шуэш гын, тыгай шомакым кучылтса: «Кумылем волен гынат, мый тыйым йўратем, виетлан, уш-акылетлан ўшанем». Икмыняр жап эртымеке, экзамен нерген мутланаш лиеш.

– Экзамен деч ончыч кечым кузе эртарыман?

– Лишыл ен-влак дене шукарак кутырыман. Шонен коштым, азапланымым йўкын каласымаш пеш пайдале. Пўртўс лонгаште жапым эртарыман. Мален темман.

Оля МАЙКОВА мутланен.
Фотом еш архив гыч налме.

Цифр ден факт-влак

Экзаменым кучымо тургым 21 майыште тўнгалын. Марий Элысе Образований да науко министерствын данныйже почеш, тений республикыште 8 тўжем утла ўдыр-рвезе 9-ше классым тунем пытара. Руш йылме да математи-ке дене чылан экзаменым кучат.

✓ 55% тунемше географийым сдатлаш тўналеш.

✓ 42% – обществознанийым.

✓ 38% – информатикым.

✓ 27% – биологийым.

✓ 11% – химийым.

✓ 5% – йот йылмым.

✓ 3% – историйым.

✓ 1% – литературым.

Шочмо йылме дене экзаменым 358 тунемше куча, 269 йоча – шочмо литератур дене.

ЕГЭ-м 2600 утла ўдыр-рвезе кучаш тўналеш. Нуно тыгай предметлам ойырен налыныт:

• 45 % обществознанийым.

• 28% физикым.

• 18% биологийым.

• 17% информатикым.

• 14% химийым.

• 5% гыч географий ден литературым.

Ушан ой

Ме шкенам шке туныктышаш улына. Адакышым илыш мемнам туныкта.

Леонид ВАСИЛЬЕВ.

Фрося – изи йолташем

Черепакхын чотшо иземмылан тўткышым ойыраш манын, 2000 ийыште ик компаний ты янлыкын кечыжым палемдаш темлен. Тыге 23 майыште черепакхын кечыже «шочын».

Тўнямбалне 350 утла тўрлў черепакхе уло. Нуно Антарктиде деч посна моло кундемшыте илат, маныт шымлызе-шамыч. Марий Элыште пўртўсыштў ужаш ок лий. Но икшыве-влак ныл йолан йолташ семын мўнгыштышт ашнат.

– Мыйын черепакхемын лўмжў – Фрося. Тудым шочмо кечемлан Алёша изам пўлеклен. Фрося аквариумышто ила. Йолташемем кукишо верыш жапын-жапын лукман. Кечыште кум гана пукшыман. Тудо лўмынак черепакхылан ямдылыме сийым веле кочкеш. Тыгайжым кевытыште налына, – ойла Кужэнер район Салтакъял тўналтыш школышто тунемше Василиса Соколова (снимкыште).

Оля МАЙКОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Тўня пеледалтеш

Майыште сад-пакчашке лектатат, мўнгтў пуримо ок шу. Сливе, олмапу пеледалтыныт, вишне «ошемын». Сирень тамле пушыжым йырваш шарен. Ах, кузе тамлын ўпшалтеш! Шинча моторлыкым

ончен ок нойо. Кайык-шамычат чогыматат, йўкланат – колышт да колышт! Ты пагытым поснак йўратем. Шкемым шулдырангышлы шижам!

Алина СУББОТИНА.

2-шо номеран Морко школ.

26 май – Кован кечыже.

Пагалыме ен

Ковамын лўмжў – Лида. Мый тудын деке чўккыдын уналыкеш коштам. Мийымеман эре тамле сийым ямдыла. Тудо мыйым сурт сомылым ышташ тунукта.

Василиса СОКОЛОВА.

Кужэнер, Салтакъял.

Мыйын кок ковам уло. Тамара ковам дене телым ече дене коштына, кенгежым куржталына. Тудо мыйым спортлан шўманда. Екатерина ковамже тораштырак ила. Унала мийымемым

эре вуча. Тудо мыйым пакчасаскам кушташ, кочкаш шолташ тунукта.

Лида ТАРАСОВА.

Волжский, Памар.

Рая ковам Кужэнер район Марий Шойышто ила. Лида кова ден Георгий кочам ты район Кораксола ял гыч улыт. Мый нуным пагалем да йўратем. Сурт кокласе пашам ышташ полшем.

Богдан ТЫМБАРШЕВ.

Йошкар-Ола.

Чонем куана

Пакчашке лектам –

Чонем куана.

Ал тўшым шарен,

Тюльпанже шога.

Шошо пеледыш

Моторын коеш.

Чеве тўсшў дене

Умбак волгалтеш.

Надежда ГОДУНОВА.

Йошкар-Ола, 80-ше номеран йочасад.

Авторын фотожо.

МАРИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕАТР ДРАМЫ ИМ. М.ШКЕТАНА

28 мая 18:00

Санян Вачи

Колумб

Драма

Реклама.

Художественный руководитель театра – заслуженный деятель искусств РМЭ Василий ПЕТЕВ

8(8362)78-13-78 SHKETAN.RU

0+

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тўн редактор – А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печатъ да калык-влакын пашашт шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.
Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Печатыш пуримо жап – 14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлў лийын кертят. Серыш-алак мўнгеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru (автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404, 2023 ий 22 сентябрьыште пуримо.

У конкурс

Ныл
выпускник

Сотнур школышто тений 11-ше классым ныл ўдыр-рвезе тунем пытара. Тиде Татьяна ден Максим Кувшиновмыт, Диана Осипова, Ксения Топорова. Руш йылмым да литературым туныктышо Э.А.Осипован вуйлатымыш почеш нуно «Ямде лий» газетыш возкаленит. Шукерте огыл пашалаштым шергална. Вашке экзамен тургым тўналеш. Ме нунылан ЕГЭ-м куштылгын кучаш тыланена.

Татьяна – ўдыр пеш чолга,
Шуко книгам лудаш йората.
Ксюша сайын тунемеш,
Чын йолташ вет улеш.

Историй урок Максимлан
Эн лишыл да шергакан.
Диана эмлызе лийнеже,
ЕГЭ-м сайын кучынеже.
6-шо классыште тунемше-влак.
Алёша ТИМОФЕЕВЫН сўретше.
Волжский, Сотнур.

Янлык-влакым келышше
ўмылышт дене ұшыза

Алевтина ЛОПКИНА.
Параньга, Кугу Пумарий.

Чын вашмутым пуыза.

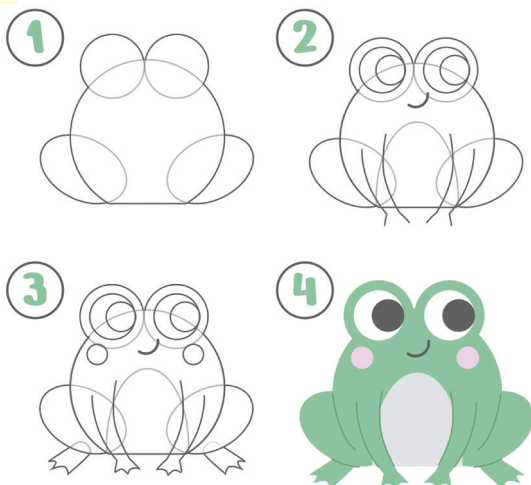
23 майыште калык поэт
Семён Вишневскийын шочмыжлан – 105 ий.

Нине ойлончо-влакын чын але чын огыл улмыштым палынеда гын, поэтын илыш корныжым шымлыза.

- Семён Алексеевич Вишневский Морко районеш шочын.
- Шочмо ялже – Черкысола.
- 1937-1939 ийлаште Козьмодемьянск оласе музыкально-театральный техникумышто тунемын.
- С.А.Вишневский Кугу Ачамланде сар годым Моско олам аралымаште кредалын.
- Икымше почеламутшо 1936 ийыште савыкталтын.

- Кугу Ачамланде сар годым «Фронтвой корно» книгам луктын. Тиде 1944 ийыште лийын.
- «Ош йўксё» – почеламут дене возымо повесть.
- Кугу сар годым лўддымылык ончыктымышлан Йошкар Шўдыр орден дене палемдалтын.
- 1970 ийыште МАССР-ын калык поэты лўмым пуэныт.

Вячеслав СМЕРНОВ ямдылен.

Сўретым ончен, ужавам
сўретлыза да чиялыза.

Шотлыза.

